

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

III. An causa prima cum secunda ad actum peccati physice concurrat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

tentia causas secundas non licet eas in actu primo necessitat: omnis enim necessitas eiusmodi causarum à Deo proficiscitur, tanquam à causa: at necessitare in actu primo, est prædeterminare: igitur argumentum positum omnibus soluendum est. Quare absolute respondeo: prædeterminatio physica propriè accepta, & prout à Thomistis explicari consuevit, est qualitas quædam, aut actio causarum secundis liberis, aut necessariis ad operandum proximè expeditis superueniens, easque ad operandum determinans: at voluntas efficax Dei, in qua eius actio à nobis collocatur, causis secundis necessariis proximè ad operandum expeditis non superuenit, quinimò formalissimè eas ad operandum expedit, & complet: unde prædeterminatio non est, prout hæc communiter usurpari solet, & inter nostros, atque Thomistas controuertitur.

CAPVT III.

An causa prima cum secunda ad actum peccati physice concurrat?

8. Pater Hurtado in locupletiore philosophiæ suæ editione partem negantem latè, & eruditè explicat, eamque periculosam, aut erroneam non esse defendit. Verùm nec ipse P. Hurtado, nec alius alicuius nominis Theologus hac temperatè eam absolute tueri sustinet; & merito quidem: primò, quia Deus concurrit concursu immediato, & physico ad omnem perfectionem, & entitatem physicam, qualiscumque sit: at actus peccati, odium liberum Dei v.g. habet entitatem, ac perfectionem physicam, cum vitale, spirituale, &c. sit: igitur ad illud Deus concursu immediato, & physico concurrit. Maior suadetur: quia ad infinitam, omnique ex parte illimitatam perfectionem diuinæ voluntatis spectat, vt media illa Deus sit causa moralis immediatè intendens omnem perfectionem, seu bonitatem moralem creatam, vt omnibus in confesso est, & de se compertum est: igitur similiter ad infinitam, omnique ex parte incircumscriptam perfectionem diuinæ omnipotentiae spectat, vt Deus media illa sit causa physica immediatè producens omnem perfectionem, & entitatem physicam creatam.

9. Secundò idem suadetur: quia quod Deus immediatè concurrit ad actum studiosum oritur ex eo, quod eiusmodi actus creatura sit, & in fieri à non esse ad esse transferatur, vti supra ostensum est: at etiam actus prauus, videlicet odium Dei creatura est, & non esse ad esse transfertur. Rursus Deus per immensitatem localiter attingere debet quodecumque spatium, quantumvis in eo aliquid Deo indignum, eique exosum existat, iuxta illud Dauidis: *si descendero in infernum, ades*: igitur similiter Deus per omnipotentiam suam physice attingere debet quancumque perfectionem, & entitatem physicam, ac per potentiam in ea esse, quantumvis eum aliqua imperfectione, aut malitia morali Deo inuisa cohareat. Tandem, si qua ratione Deus concursu physico, & immediato ad actum peccati non concurreret, haud secus ac ad actus bonos physice concurret; maximè quia Deus non minus peccati, quàm bonorum operum author dici, & censeri posset con-

tra illud Concilij Tridentini sess. 6. can. 6. ibi: *si quis dixerit mala opera, ita vt bona Deum operari non permittit solum, sed etiam propriè & per se, adeò vt sit proprium eius opus; non minus proditio Iudæ, quàm vocatio Pauli, anathema sit*: at cum concursu physico, & immediato Dei in actum peccati optime consensit, Deum non esse Authorem peccati, sicuti bonorum operum Author est. Pro cuius luce, & intelligentia, & præcipue contra nostram sententiam rationis solutione.

Præmitto primò, causam aliam esse physicam, aliam moralem. Rursus, causam physicam, aliam esse per se, aliam per accidens. Causa physica est, quæ opus aliquod physice producit: causa moralis est, quæ ad opus aliquod moraliter concurrit, videlicet, quæ illud suadet, aut præcipit, aut non impedit; cum tamen impedire teneatur, aut demum ad illud liberè, & spontaneè se determinat: qua ratione omnis causa merens, aut demerens meriti sui, aut demeriti causa moralis dici consuevit. Causa physica per se est, quæ opus aliquod producit cum innata propensione, & inclinatione ad illud, vt facultas progressiua gressum perfectum: causa physica per accidens est, quæ seorsim ab ea inclinatione, & propensione effectum suum producit, vt facultas progressiua claudicationem. Præmitto secundò, Deum non esse causam moralem actus peccaminosi, quantumvis ad eum physice concurrat: siquidem Deus non intendit, suadet, aut præcipit; sed potius minis, ac terroribus; promissis, ac illecebris, consiliis, & præceptis ab eo voluntatem humanam retrahit, & auertit: & quamvis illum non impediatur, cum tamen non impedire minimè teneatur: ac demum is actus Deo perinde, ac voluntati formaliter liber, & spontaneus non est. Deinde Deus, nec causa physica per se peccati, quoad eius malitiam, esse potest: siquidem ad peccati malitiam cum inclinatione, & propensione innata ad illam minimè concurrit: eo quod eiusmodi malitia nec bonum Dei intrinsecum sit, vt constat, nec etiam extrinsecum, cum in eius gloriam per se non cedat, quamvis occasionaliter ei deseruiat.

Præmitto tertio, Deum non esse causam physicam immediatam etiam per accidens peccati, quoad eius malitiam, ad eamque nullo modo physice concurrere: quia quantumvis malitia peccati cum eius bonitate, & perfectione physica identificata sit realiter, tamen virtualiter ab ea distinguitur, vt ostendam in Metaphys. lib. 2. tract. 4. quare non est, cur Deus ad malitiam peccati physice concurrat: siquidem ideo ad odium liberum Dei physice concurrit, quia odiū Dei perfectionem aliquam physicam inuoluit: at malitia eius odij, prout condistinguitur virtualiter ab eius entitate, & perfectione physica, nullam perfectionem physicam inuoluit: igitur ad eiusmodi malitiam, &c. Quibus constitutis, minor nostri argumenti suadetur; & præcipuum contra nostram sententiam argumentum enodatur: siquidem quantumvis Deus ad actum peccati physice concurrat, eius tamen causa moralis, aut physica per se neutiquam est. Deinde peccati quoad eius malitiam nec causa physica per accidens est: at actus boni, seu studiosi causa moralis, & causa physica per se, & eius quoad totam illius bonitatem moralem causa, est: igitur quamuis

10.

11.

quamvis Deus ad actum peccati physice concurrat, sicuti ad actum studiosum physice concurrat; unus tamen, & non alterius author censendus est, pro eo ac Patres, Concilia, & Scriptura testantur.

12. Verum contra hanc doctrinam obiicitur primò: tam sancta est diuina omnipotentia, ac diuina voluntas: at diuina voluntas nequit esse causa moralis actus prauum eum intendens: ergo nec diuina omnipotentia eius causa physica esse potest. Obiicitur secundò: omnis causa libera est causa moralis eius operationis, quæ ei proximè, & immediatè libera est, vt nuper statuimus, & merito: aliàs qua ratione voluntas causa moralis dici debet eius actus, ad quem liberè se determinat: at actus peccati eo ipso, quod à Deo physice producat, ei proximè & immediatè liber est: siquidem omnia prærequisita ad hoc, vt Deus actum prauum ponat, indifferentia sunt ad eius existentiam, vel ad eius carentiam: nec enim ex parte Dei datur volitio aliqua efficax terminata ad peccatum, & cum eo præuè connexa: nec etiam ex parte voluntatis actio aliqua præuè connexa cum actione, qua Deus ad peccatum concurrat.

13. Ad primum respondeo, hoc quod est, concurrere virali, & morali modo ad peccatum, inuoluit speciale dedecus, & specialem repugnantiam cum sanitate, quæ puritas effectus à Dionysio cap. 12. de diuinis nominibus definitur: quam repugnantiam, & indecentiam non inuoluit concurrere mortuo, ac physico modo: vt vel suadent ea, quibus ostendimus, Deum summè sanctum ad peccatum physice concurrere: unde, quamvis voluntas peccatum velle nequeat, &c. Ad secundum respondeo, distincta duplici libertate, nimirum libertate indifferentiæ, & libertate spontanei, siue à coactione: libertas indifferentiæ est, qua causa operari, vel non operari potest, positis omnibus requisitis: libertas spontanei, siue à coactione est, qua causa aliquid spontè, siue sciens, volensque operatur: libertate ergo solius indifferentiæ actio peccaminosa immediatè, & formaliter Deo libera est: secus vero libertate spontanei, siue à coactione; cum eiusmodi actio transiens, non volitionem Dei, sed meram eius permissionem terminat: vt ergo aliqua causa titulo libertatis causa moralis sit, oportet, vt vtramque libertatem nuper explicatam respectu operis exerceat: quare cum Deus alteram, & non vtramque respectu actionis peccaminosæ exerceat, certè nomine libertatis peccati causa moralis esse non poterit. Ad extremum animaduerto, quod dictum est hoc capite, malitiam peccati non produci physice à Deo, hoc intelligendum esse de malitia illa immediatè, & reduplicatiuè sumpta, siue vt malitia est, vtque ab entitate peccati distinguitur: ita enim eam produci à Deo, esset eam esse Deo rationem, ac veluti titulum productionis, quam terminat, nec non etiam talem esse, vt si per impossibile distingueretur realiter ab entitate, nihilominus terminaret influxum physicum diuinæ omnipotentia: alterum alterique falsum est: & vtriusque falsitas sufficit ad id, vt Deus nequeat dici causa etiam physica per se peccati. Sin autè sermo sit de malitia peccati specificatiue, & mediatè sumpta: ita quidè haud negauerim, eam absolute à Deo produci physice: hinc tamen non fiet, nisi ad summum quod Deus sit causa physica per accidens peccati. Sed de his plura in Metaph.

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

CAPUT IV.

Qua volitione Deus omnipotentiam suam ad concurrendum cum causis secundis applicet?

14. Præmitto primò, Deum per volitionem aliquam applicare omnipotentiam suam ad hoc, vt causis secundis cooperetur: si enim efficaciter noller concurrere cum causis secundis, sanè iis neuiquam cooperaretur: igitur ad eam cooperationem volitione aliqua opus habet. Præmitto secundo, Deum applicare omnipotentiam suam ad cooperandum, & concurrendum cum causis secundis, & necessariis per volitionem absolutam, & efficacem eius, quod simul cum iis operaturus est: quia Deus applicat omnipotentiam suam ad concurrendum cum causis secundis per volitionem proportionatam earum naturis: eum ergo causæ secundæ necessariæ suapte natura sint determinatæ ad vnum, Deus applicat omnipotentiam suam ad concurrendum cum illis per volitionem determinatam ad vnum: ac proinde per volitionem absolutam, & efficacem eius, quod simul cum illis operatus est. Præmitto tertio, eadem ratione Deum applicare omnipotentiam suam ad concurrendum cum causis secundis liberis per volitionem indifferentem ad vtrumlibet: quæ volitio qualis esse debeat, præcipua capitis præsentis difficultas, atque materies est.

15. Prima sententia est Thomistarum, Deum applicare omnipotentiam suam ad concurrendum cum causis liberis, illas earum libertate per decretum efficax, & absolutum suæ voluntatis. Verum hæc sententia in simili refutanda est, cum de prædeterminatione physica cap. seq. egerimus. Secunda sententia est Patris Suarez disp. 32. Metaphys. sect. 4. num. 14. Deum applicare omnipotentiam suam ad concurrendum cum causis liberis per volitionem efficacem non tamen absolutam, sed conditionatam: qua videlicet efficaciter decernit concurrere ad effectum sub conditione, quod voluntas creata ad eum concurrere velit. Ceterum hæc sententia displicet: primò, quia cum ea volitione conditionata optimè coheret, Deum efficaciter nolle, vt voluntas creata ad actum amoris v. g. concurrat: at posita ea nolitione efficaci omnipotentia Dei ad producendum actum amoris proximè applicata, & expedita non est, sed potius impedita, & non applicata: igitur ea volitio conditionata coheret cum hoc, quod omnipotentia Dei ad cooperandum causæ liberæ proximè expedita, & applicata non sit: ac proinde sola ea volitio omnipotentiam Dei ad cooperandum causæ liberæ non applicat, nec expedit. Maior in propatulo est: siquidem volitio conditionata efficax alicuius obiecti compossibilis est cum nolitione efficaci conditionis, sub qua obiectum est volitum: vt si quis Ecclesiam orandi causa visitare vellet, si foras egrederetur, egredi tamen foras absolute nolleret: at concursus voluntatis est conditio, aut quasi conditio, sub qua Deus suum concursum decernit: igitur volitio conditionata concursus sui generalis in Deo compossibilis est cum nolitione efficaci concursus voluntatis, sub cuius conditione suum concursum decernit. Secundò ea sententia mihi improbat, quia iuxta eam Deus propriè, & simpliciter actionem prauam

R

prauam